

A tanári záróvizsga pedagógia és pszichológia tételei

10 és 12 féléves osztatlan tanárképzés

Pedagógiai tételsor

- 1) A nevelési célok: a szabályozó és a szabályozott nevelés**
(Értékek és célok a nevelésben, célrendszerek és céltípusok)
- 2) Pedagógus a gyakorlatban**
(A kezdő tanár problémái, a reflektív tanári habitus, szakma és hivatás, diák – tanár, tanár – tanár és tanár – szülő kapcsolatok, életpályamodell)
- 3) Szabályozás a tanügyben: szintek és szabályozási dokumentumok**
(Törvények, miniszteri rendelet, központi tanterv [NAT(ok), kerettantervek, kétszintű érettségi vizsga]; helyi tanterv, iskolai pedagógiai program; a tematikus tervezés és pedagógiai értékei, tanmenet, óravázlat. A tantervtől a módszerig: tantervi célok, tantárgyi tartalmak, tantervi követelmények)
- 4) Mérések az osztálytermi munkában, feladatlapok analízise, új értékelési formák**
- 5) Az iskolai teljesítmény kulturális, társadalmi, pedagógiai összefüggései**
(Iskolai pályafutás és családi háttér: igény szint, korlátozott és kidolgozott nyelvi kód; a tudás mint kulturális tőke; szociális kompetencia, érzelmi intelligencia)

Kötelező irodalom:

- Buda András (2011): Értékelési filozófiák és pedagógiai mérés. Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen. (4. tétel)
- Csapó Benő: A pedagógiai értékeléstől a tanítás módszereinek megújításáig: diagnózis és terápia. In: Új Pedagógiai Szemle 2003/3. 12-27. (4. tétel)
- Falus Iván: Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Budapest, Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2013. (2. tétel)
- Fehérvári Anikó – Thomasz Gábor (szerk.): Kudarcok és megoldások. Iskolai hátrányok, lemorzsolódás, problémakezelés. Budapest, OFI, 2015. (5. tétel)
- Pusztai Gabriella: A társadalmi tőke és az iskola. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó, 2009. (5. tétel)
- Szabó László Tamás (szerk.): Tantervelmélet. Debrecen, Kossuth Kiadó, 2004. (3. tétel)
- Varga Aranka (szerk.): A nevelésszociológia alapjai. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi intézet, 2015. (5. tétel)
- Zrinszky László: Nevelélmélet. Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 2006. (1. tétel)

Zenepedagógia, koncertpedagógia tételsor

- 6) Kodály zenei nevelése és hatása
- 7) Az iskola és a család szerepe a művészeti nevelésben
- 8) Két szabadon választott alternatív zenepedagógiai módszer ismertetése (Orff, Dalcroze, Suzuki, Szilvay, Ulwill, Willems, Montessori, Kokas)
- 9) A zene terápiás hatása
- 10) A koncertpedagógia módszerei

Kötelező irodalom :

- Bernstein, Leonard: *Hangversenyek fiataloknak*. Budapest: Zeneműkiadó. 1974.
- Bernstein, Leonard: *A muzsika öröme*. Budapest: Gondolat Kiadó. 1976.
- Csíkszentmihályi Mihály: *Flow - Az áramlat*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1997.
- Dobszay László: *Kodály után. Tünődések a zenepedagógiáról*. Kodály Intézet. Kecskemét. 1991.
- Harnoncourt, Nikolaus: *A beszédszerű zene. Utak egy új zeneértés felé*. Budapest: Editio Musica. 1988.
- Kokas Klára: *Képességfejlesztés zenei neveléssel* Budapest: Zeneműkiadó. 1972.
- Körmendy Zsolt: *Koncertpedagógia: a zenei (befogadóvá) nevelés újabb útjai*
www.koncertpedagogia.hu
- Lindenbergné Kardos Erzsébet (szerk.): *Zeneterápia. Szöveggyűjtemény*. Kulcs a Muzsikához Kiadó. Pécs. 2005.
- Szőnyi Erzsébet: *Zenei nevelési irányzatok a XX. században*. Budapest. Tankönyvkiadó Vállalat. 1988.
- Várad Judit: *Az élménypedagógia szerepe a művészeti nevelésben*. Magyar Művészet, Bp., MMA Kiadó, 2019, 7. évf., 3. sz., 59–66.
- Várad Judit: *Adjunk teret a zenének! in: térZENEtér: Zene a társas térben*. Szerk. Vas Bence, Pécs, Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar. 2018. 13–28.
- Várad Judit: *A nonformális zenei nevelés integrálásának lehetőségei a formális oktatásba in: Sokszerű zenepedagógia*. Szerk. Várad Judit – Szűcs Tímea, Debreceni Egyetemi Kiadó. 2017, 73–85.
- Várad Judit: *Rajzoljunk zenét! Egy ifjúsági hangverseny képi megjelenítése*. *PedActa*, 2017, 7. köt. 1. sz., 59–68. http://padi.psiedu.ubbcluj.ro/pedacta/article_7_1_7_59-68.pdf
- Várad Judit: *Közönségnevelés, élmény-koncert-élmény beépítése a köznevelésbe. in: Tanulmányok a levelező és részismereti tanárképzés tantárgy-pedagógiai tartalmi megújításáért – ének-zene, zenepedagógia, rajz- és vizuális kultúra*. Szerk. Maticsák Sándor. Debrecen. Debreceni Egyetemi Kiadó. 2015, 137–163.
<http://tanarkepzes.unideb.hu/szaktarnet/kiadvanyok/muveszetek.pdf>
- Várad Judit: *Hogyan neveljük értő közönséget a komolyzenének*. PhD disszertáció, University of Jyväskylä, 2010.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24968/9789513938987.pdf?sequence=1>

Pszichológia tételsor

- 1. Fejlődés és személyiségelméletek a pszichológiában** (Erikson, Piaget, Kohlberg, Freud, Jung, vonásméletek, humanisztikus elméletek, behavioristák)
- 2. Életkori sajátosságok és szocializáció** (testi, társas, érzelmi és kognitív jellemzők, családi, iskolai, kortársi és szakmai szocializáció)
- 3. A tanulás folyamata** (behaviorista, kognitív, humanisztikus tanuláselméletek, a tanulás, mint információfeldolgozás, a tanulás motiválása, az iskolai tanulás értékelése)
- 4. Hatékony tanulási környezet** (pedagógus hatékonysága, tanulók közötti különbségek figyelembevétel, iskolai csoportok sajátosságai, tanulási modellek, tantermi kommunikáció, irányítás és fegyelmezés az osztályteremben)
- 5. Speciális bánásmódot igénylő tanulók** (lassú tanulók, tehetséges tanulók, hátrányos helyzetű tanulók, tanulási zavarral küzdő tanulók, alulteljesítő tanulók, nehezen nevelhető tanulók, gyógypedagógiai problémák)

SZAKIRODALOM

Dr. Tóth László: Pszichológia a tanításban. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2000.

Zenepszichológia tételsor

- 6. A zenei nevelés szempontjából alapvető zenei képességek** (zenei észlelés, memória, írás-olvasás, éneklés) **fejlődésének sajátosságai.**
- 7. A zenei jelentés pszichológiája és a zenei élmény összetevői**
- 8. Választható témák a félév során készített projektmunkának megfelelően:**
 - A zenészek személyisége
 - A zenei improvizáció csoportdinamikai hatásmechanizmusa
 - Zenei tehetség
 - Más-e a zenész agya?
 - Az érzés és érzelemkifejezés módjai és pszichológiai mechanizmusai a zenében
 - A zenei memória
 - A szorongó zenész – lámpaláz és szociális gátlás
 - Korai zenei fejlesztés jelentősége (Kodály módszer, Kerekítő, Ringató)
 - Zene és intelligencia (Mozart-effektus)
 - A zene gyógyító ereje (Zeneterápia, Szindrómák – Savant, Tourette, Williams, Parkinson-kór)

KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM:

Vas Bence (szerk.) (2015): Zenepszichológia tankönyv. Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar, Zeneművészeti Intézet digitális kiadvány. ISBN 978-963-642-777-1